

Стосовно усного мовлення, можна наостанок зауважити, що воно слугує основою для мовлення писемного. Із запису одиниць усного мовлення і починається писемна форма мови, яка завжди репрезентує собою пізніше культурне надбання людини. Отже, писемне мовлення є відображенням усного.

Розвиток обох форм мови здебільшого визначається їх взаємодією і взаємодосконаленням.

Список використаних джерел

1. Бабич Н.Д. Практична стилістика і культура української мови. Львів: Світ, 2003.
2. Мацько Л.І., Сидоренко О.М., Мацько О.М. Стилiстика української мови. К.: Вища школа, 2003.
3. Пентилюк М.І. Культура мови і стилістика. К.: Вежа, 1994.
4. Культура української фахової мови. Л.І. Мацько., Л.В. Кравець. Навчальний посiбник. Київ. Видавничий центр "Академія" 2007.

Олендра Наталія Богданівна,

викладач кафедри іноземних мов факультету
№4 Харківського національного
університету внутрішніх справ

ЛІНГВОЦИД ЯК ОДИН З ІНСТРУМЕНТІВ РАШИЗМУ

Мова – зброя. Мова – ідентичність. Мова – основа побудови нації, її існування й процвітання, що також виконує надважливу зовнішню функцію: утвердження й виокремлення з-поміж інших держав світу.

Лінгвоцид, котрий сьогодні застосовує росія до українського Слова, – це свідоме й цілеспрямоване знищення, яке давно почалося й ретельно готувалося, а в період повномасштабної війни загострилося як ніколи та вийшло назовні.

Маємо усвідомлювати: кінцевою метою цієї жорсткої політики є повна злочинна ліквідація українців як окремої культурно-історичної спільноти.

Лінгвоцид або мововбивство (лат. *lingua* – мова і лат. *-cidium* – вбивство) – свідоме, цілеспрямоване нищення певної мови як головної ознаки етносу – народності, нації[1]. Лінгвоцид спрямовується насамперед проти писемної форми мовлення. Кінцева мета лінгвоциду є не геноцид, тобто фізичне винищення певного народу, а етноцид – ліквідація цього народу як окремої культурно-історичної спільноти, винародовлення етносу.[2][3][4]

Лінгвоцид є передумовою масової денационалізації та манкуртизації: без нього неможлива втрата народом історичної пам'яті, етнічного імунітету, національної самототожності, а без цього, своєю

чергою, не може відбутись асиміляція – поглинання одного народу іншим. Ось чому поневолювачі ніколи не забували про необхідність нищення мови поневолених народів.[5]

Українська мова протягом століть зазнавала лінгвоциду. Її придушували, забороняли, піддавали анафемам і гонінням. І в роки російського царизму, і в радянські часи намагалися викоринити, розтоптати й відібрати мову. Кожне століття додавало нових штрихів до лінгвістичної руйнації рідного слова.

Одним із головних чинників, які забезпечують солідарність населення та, відповідно, стабільність держави, є наявність єдиної спільної мови. Видатний український учений Іван Огієнко наголошував, що «мова – це наша національна ознака, в мові – наша культура, ступінь нашої свідомості. Мова – це форма нашого життя, життя культурного й національного, це форма національного організування. ... Мова – це найясніший вираз нашої психіки, це найперша сторожа нашого психічного я... І поки живе мова – житиме й народ, яко національність. Не стане мови – не стане й національності: вона геть розпоршиться поміж дужчим народом» [6, с. 239–240]. Тому перед українцями, які прагнуть зберегти власну національну самобутність та ідентичність, надзвичайно гостро постало питання вивчення та функціонування рідної мови.

Надзвичайний і Повноважний Посол, Міністр закордонних справ України (2007–2009 рр.), керівник Центру дослідження росії, проректор Київського університету ім. Бориса Грінченка, співавтор видання «Заборонити рашизм» Володимир Огриско на круглому столі, присвяченому мовному спротиву російській агресії, зазначив: «Московський імперіалізм пожирає все, але з найбільшою люттю він ставиться до української мови й України в цілому. Тут іде боротьба за ідентичність: є Україна – нема росії. І це те, що призводить їх до стану особливого сказу, який перетворюється на те, що маємо сьогодні: жахливу війну на винищення нас як етносу, нації й носіїв державної мови». За його словами, в росії офіційно зареєстровано 131 мову, з яких 121 – під загрозою. Отож і цей геноцидальний підхід до мов навіть тих народів, що живуть у складі рф, продовжується.

За словами Уповноваженого із захисту державної мови Тараса Кременія мовна політика окупаційних адміністрацій ідентична із періодом царської росії, радянською добою. Сьогодні на тимчасово окупованих територіях відбувається не тільки витіснення української мови шляхом заміщення її на російську, а й відомі факти переслідування, катування громадян України за мовною ознакою. кремлівська політика лінгвоциду має безпосередній вплив на всі сфери суспільного життя:

– *Сфера офіційного спілкування*

За замовчуванням або шляхом прямої заборони російська мова стає мовою робочого спілкування, офіційних заходів та засідань, нормативних актів, діловодства, документообігу та загалом мовою діяльності органів державної влади, місцевого самоврядування, підприємств, організацій та установ різних форм власності.

– *Культурний простір*

Російська мова стає мовою культурно-розважальних та інших заходів. Змінюються або створюються нові російськомовні музейні експозиції. Популяризується та нав'язуються російські та радянські музичні твори. Демонструються радянські або російські пропагандистські фільми відбувається демонтаж українських меморіалів та встановлення символів радянської епохи або сучасної культури країни-агресора. Вилучається українська література, бібліотеки наповнюється російськомовними та пропагандистськими виданнями тощо.

– *Медійна сфера*

На тимчасово окупованих територіях припинена трансляція українського загальнонаціонального та регіонального ефірного телерадіомовлення. Місцеві телерадіокомпанії, інтернет-провайдери, друковані медіа захоплені. Окупанти викрадають українські частоти та використовують їх для трансляції своєї пропаганди. По суті, країна-агресор, блокуючи українські медіа, створює російськомовне “інформаційне гетто”, що вилучає українськомовний інформаційний продукт та позбавляє громадян України прав на отримання інформації українською мовою, а також сприяє поширенню проросійського нарративу.

– *Публічний простір*

На тимчасово окупованих територіях російська мова поступово витісняє українську мову і заповнює публічну сферу. Зникають українськомовні покажчики, вказівники, вивіски, повідомлення, написи та інша текстова візуальна і звукова інформація, що використовується для інформування громадян. Перейменовуються населені пункти та вулиці, в оформленні міста застосовуються символіка та колористика країни-агресора з відповідним інформаційним пропагандистським наповненням.

– *Сфера освіти*

Російська мова стає мовою освітнього процесу. Вилучаються та знищуються українські підручники та література, вчителі та викладачі проходять професійну перепідготовку, школи проходять російську акредитацію, впроваджується російська мова з відповідним російським методичним забезпеченням, підручниками, стандартами, програмами навчання, виховним процесом, ідеологічним спрямуванням. Окупаційна влада не лише позбавляє права на отримання освіти

українською мовою, а й денаціоналізує молодь і формує громадянина “руського міра”.[7]

Людиною, яка втратила материнську мову, дуже легко маніпулювати, позбавляючи її національної самосвідомості, оригінального світобачення та світосприйняття. Оскільки протистояти лінгвоциду здатні насамперед державність мови та нації, на сьогоднішній день Україна потребує чіткої програми мовно-культурної політики, яка б не дозволяла використовувати мовне питання як об’єкт ідеологічних маніпуляцій. Тому розгортання соціолінгвістичних досліджень і надалі сприятимуть відродженню, збереженню та розвитку української мови, її утвердженню в статусі державної та офіційної, і таким чином відстоюватимуть та утверджуватимуть національну ідентичність українців.

Список використаних джерел

1. Радевич-Винницький Я. К. Лінгвоцид [Архівовано 23 березня 2018 у Wayback Machine.] // Енциклопедія сучасної України. К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2001-2022.
2. Мала енциклопедія етнодержавознавства / НАН України. Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького; Редкол: Ю. І. Римаренко (відп. ред.) та ін. К.: Довіра; Генеза, 1996. 694 с.
3. Lemkin, Raphael. Acts Constituting a General (Transnational) Danger Considered as Offences Against the Law of Nations [Архівовано 26 травня 2007]. 2007.
4. Martin Shaw. What is Genocide. Polity [Архівовано 24 березня 2018]. 2007. pp. 65–67.
5. Лінгвоцид [Архівовано 23 березня 2018] // Енциклопедія сучасної України. Т. 17-й (2016).
6. Огієнко І. Українська культура. К., 1918. 273 с.
7. <https://mova-ombudsman.gov.ua/news/taras-kremin-nehainymy-zminamy-do-zakonodavstva-my-nareshiti-pokaraiemo-vynnykh-zalinhvotsyd-na-tymchasovo-okupovanykh-terytoriiakh-ukrainy>

Сірий Юрій Миколайович,

докторант кафедри публічного управління та адміністрування Національної академії внутрішніх справ, кандидат наук з державного управління

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ВИКОРИСТАННЯ ЮРИДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ В УКРАЇНІ

Зміни та процеси в суспільстві та державі завжди були невід’ємною частиною розвитку. Реакція на ці зміни може визначати майбутнє країн та нашої планети загалом.